

Rozhovor přes bránu smrti: Václav Havel

Fiktivní rozhovor spisovatelky Evy Kantůrkové s Václavem Havlem publikujeme jako vzpomínku na výročí jeho úmrtí, od něhož 18. prosince uplyne sedm let. ...

Dobrý den, Václave.

Dobrý den.

Přestal jsi ráčkovat.

Nechci tady rušit, že.

Ráda bych o tobě napsala rozhovor.

O mně?

A chci si sama vybírat, o čem budu psát.

Napíšeš i moje odpovědi?

Ano. Ale jako bys odpovídal ty.

Vytvoříš neznámého Václava Havla?

Ne. Jen jistý konkrétní druh Václava Havla.

Aby sis mohla kopnout?

Naopak. Abych si nemusela kopnout.

A jak to docílíš?

Že nebudeme mluvit o letech tvého prezidentování.

A kdybych nesouhlasil?

Napíšu rozhovor bez tebe.

Dobrá. Polož zkušební otázku.

Dobrý den. Václave. Dovolíš, abych tě neoslovovala pane prezidente?

To je rafinované.

Dovolíš, abychom se vrátili na Hrádeček?

Když jinak nedáš.

Jednou jsme rozzlobili Olgu. Opřeli jsme se o nízký plůtek před dvorkem, a plůtek se trochu vychýlil. Olga nás hlasitě napomenula. „Ten plot opravoval Vašek!“ Co jsi kdy udělal, bylo pro Olgu posvátné?

Ten plot jsem nedodělal. Přijeli pro mě dřív, než jsem ho stačil přibít napevno.

Při přibíjení latěk plotu si tě neumím představit. Ale v kuchyni jsi byl král.

Nerad jsem krájel cibuli. To musela Olga.

A guláše jsi navařil obrovský hrnec.

Guláš mi šel. Nebavily mě knedlíky.

Pamatuji si, že jsme k němu jedli chleba.

A já si nepamatuji, že bys někdy jedla na Hrádečku guláš.

Seděli jsme v obýváku. Přijel nás plná dvě auta. Redakce a autoři Vaculíkova Obsahu. Tenkrát se zrovna měnila redakce, za Jungmanna nastoupil Petr Kabeš. Měl úplně jinou představu, Jungmann trochu vrčel a zlomyslný Vaculík nechal mě Kabešovo číslo recenzovat.

Detaily mi unikají.

Když jsme se usadili a já začala mluvit, zoufale ses rozhlédl: „Ženská? Opravdu bude nové pojetí časopisu hodnotit ženská?“

Asi jsem tě ještě dobře neznal, že.

Už jsi mi napsal předmluvu k Přítelkyním.

To jsem napsal dobře, že?

Text jsi předal překladatelce a mně jsi poslal na chalupu telegram: Úkol splněn. Policajti se pak mohli zbláznit, jaký jsi pro mě plnil úkol.

To je dobré. Trochu jim čeřit nervy.

Bez tebe bylo na Hrádečku hodně teskno. A i když jsi seděl, přikazoval jsi Olze pořádat v červenci oslavu narozenin.

Viděl jsem potom fotografie.

A Olžin videožurnál.

Žasl jsem, jak rychle to zvládla. Vlastní zpravodajskou produkci filmů.

Zastavíme se s Olgou ve Slávii?

Vyprávěla mi! Jak si u posvátného intelektuálního Kolářova stolu objednala šunku. A jak všichni ztuhli.

A jak ona svou šunku klidně snědla. Ty jsi u Kolářova stolu nikdy neseděl. Aspoň si to nepamatuju.

Nechtěl jsem svou přítomností přitěžovat.

Olga chodila za tebe. Aspoň to tak vyznělo.

To by se jí podobalo.

Ale jednou nebo dvakrát si tě ve Slávii pamatuju. Ke stolu jsi nešel, seděl jsi stranou. Bylo to těsně před procesem s Vonsem. Chodil za tebou v jednom kuse neuvěřitelně ošklivý chlap. Z té tváře šel děs. Chlap

vypadal jako vrahoun. Měl tě prý strašit i ve snu. Pořád ses za ním otáčel.

Kontroloval jsem ho. Jestli slídění nefláká. To kvůli němu jsem si nemohl přisednout ke Kolářovu stolu.

Zastavila bych se na Rašínově nábřeží. Tam Olga střežila tvou pracovnu. Stejně jako na Hrádečku.

Zeptám se! Je to jakýsi tvůj tajemný záměr, že se ptáš na samé blbosti?

O těch se nejlíp píše. Mají chuť, vůni a barvu. V případě střežených a ochraňovaných pracoven Václava Havla polovystoupí ochraňovaný Václav Havel. Byl jsi král jejího malého panovnického dvora.

To je dobře vystižené.

Vládla tak i na Hradě?

Pokud si odmyslím svou hradní kancelář, tak ano.

Teď vyšla Jitčina kniha. Jaké to je, žít uprostřed dvou lásek svého života?

Někdy otravné, někdy nutné, někdy veselé, a vždycky hřejivé.

Proč jsi dovolil ten potrat? Mohli jste žít ve třech jako svatá rodina.

- - -

Promiň. Máš pravdu. S tou mimoděčnou ženskou bezprostředností. Muž by se tak neoptal.

- - -

Ale stejně: ta kniha je důležitá. Nezneužívá tě. Je v ní tvoje lidská podoba. Tvoje dopisy jsou krásný! A už se nikdy nikomu po této knize nepodaří udělat z tebe ikonu.

- - -

Budeme intelektuální.

Chystáš se mě nakopnout?

Jenom když mi dáš důvod.

Že nectím tvého milovaného Jana Husa?

Že jsi dal přednost katolickému Nepomuckému. Když se někam přikloní Václav Havel, tak to něco znamená!

Řekla jsi, že nebudeme zkoumat má prezidentská léta.

Ale jeden prezidentský mezičas připomenu. Jaro devadesát. První otevřené popřevratové volby. Jezdili jsme v jednom volebním štábu jihočeských krajem. V Písku, kde jsem kandidovala, jsme vyšli na radniční balkon. Dole pod námi bylo narvané největší písecké náměstí.

Střídali jsme se v řečnění. Tobě nadšeně mávali.

Ta plná náměstí se sešla zamávat si.

Já ale to náměstí rozesmála.

- - -

Když jsem se vrátila do místnosti, trochu zamračeně ses optal, co jsem na tom balkoně vykládala. Mračil ses, protože smích byl užší kontakt než potlesk.

A co jsi jim vykládala?

Mluvil jsi přede mnou, a tak jsem jen tak lehce naznačila rozdíl mezi prezidenty dnes a tenkrát. Odvyprávěla jsem historku, že když navštívil Písek Gustáv Husák, zašel taky do domova důchodců, a jedna dobrá písecká žena v krámu pak poznamenala: „A že tam rovnou nezůstal.“

Jsi ráda epická.

Jak je tam? Na druhé straně?

Dobře.

Napsala jsem portrét Václava Černého. Jako by se se svými žáky sešel tam u vás. Vybrala jsem mu jeho přisedící od Kolářova stolu. Taky Olgu. S kým se scházíš ty? S Magorem? S Janem Třískou? S kardinálem Vlkem?

- - -

Promiň. Nebe je vámi přeplněné. Už tu téměř není s kým promluvit.

Přemýšlím. Některé záležitosti mi připadají nedomyšlené. Například ta idea pravdy a lásky. Moci se vrátit, patrně bych nebyl tak abstraktně idealistický.

Neboj. Ty si vynutíš, aby se našla moudrá hlava, která v celé šíři postihne, jaký jsi skutečně byl.

- - -

Tak zatím!

Zatím.